

KVINDESTEMMERETS-BLADET.

Oversigt over Stemmeretsarbejdet i de Lande, der med Danmark er indtraadt i Alliancen.

Udgivet af Kvindevalgretsklubben.

Led af: »The International Woman Suffrage Alliance«.

Prisen fra Oktober 1910 til Oktober 1911 er 2 Kr.
Der udkommer et Blad en Gang om Maaneden.
Det kan bestilles paa alle Postkontorer.

Martina G. Kramers,
92 Kruiskade, Rotterdam.

Hvem av medlemmerne inden de den Internationale Kvindestemmerets Alliance tilsluttede foreninger verden over, kjender ikke det navn og den adresse! Martina Kramers er blit den centrale person for os utlændingers bevissthet, likesom hendes hjem, 92 Kruiskade, Rotterdam, er blit det sted hvortil alle forespørsler og alle efterretninger fra foreningslivets kampe, seire eller nederlag sendes. Og det er utrolig hvad Martina Kramers vet! Hun er inde i alle landes konstitutioner, følger med i arbeidet i alle landes nationalforsamlinger og kjender de forskjellige partiers stilling til kvindestemmeretten i alle de 22 lande som er tilsluttet Alliancen. Spør hende om Bøhmen, og du vil straks faa besked om forholdet og kampen mellem tjeckerne og tyskerne der! Eller om Bulgarien, saa klarer hun det med! Martina Kramers er international i dette ords videste betydning. International i følelser, og international i tænkesæt. Naar man hertil føier at hun, foruten sit eget, taler 4 andre sprog flytende, nemlig engelsk, tysk, fransk og italiensk, og da hun har studeret Vulfila's gotiske bibeloversættelse, ogsaa forstaa de 3 nordiske sprog, var det næsten en selvfølge at hun som ingen anden var den rette person til i 1905 at overta stillingen som protokollørende sekretær i den nystiftede alliance.

Martina Kramers var ikke tilstede i Berlin, da I. S. A. stiftedes, men da Holland var utset til at beklæde den protokollørende sekretærstilling, mottok en av de tilstedeværende hollandske delegerede valget i den bestemte hensigt at la den overføre paa Martina Kramers. Det var et saa meget sværere arbejde Martina Kramers her paatok sig, som hun i 1904 var valgt til samme stilling ogsaa i »Det Internationale Kvinderaad«, en post hun indehadde indtil 1909, da hun frasa sig den. Og fra det aar har hun koncentreret alt sit arbejde om Stemmeretsalliancen. Det var ogsaa en nødvendighet, for da det ved kongressen i Kjøbenhavn i 1906 blev besluttet at Alliancen skulde ha sit eget organ, blev Martina Kramers dettes redaktør.

Her kommer hendes sprogkondskaper hende rigtig til nytte. Meningen med »Jus Suffragii« er jo den at det skal indeholde og meddele beretninger om kvindestemmeretsarbejdet i alle de lande som er indlemmet i Alliancen. Og disse beretninger skal komme fra vedkommende land selv, og indsendes inden den 5te i hver maaned. Uteblir den, faar man en mindelse i form av et grønt postkort med en høflig anmodning. Og hvis man fremdeles er efterladende, ja, saa tar »Jus Suffragii«'s redaktør fat paa vedkommende forsømmelige lands aviser og tidsskrifter, som i rik mangfoldighet oversvømmer hendes skrivebord, og finder der noget for bladet, som hun saa oversætter til engelsk, og ofte ogsaa til fransk,

ydre, har hittil ikke strømmet særlig rikelig til hendes kasse. Imidlertid har en russisk dame tat sig av saken, saa fra september 1910 kommer bladet indtil videre ogsaa regelmæssig paa fransk.

Det er naturlig at et menneske som Martina Kramers, der staar i saa meget internationalt arbejde, interesserer sig for tanken om at faa et verdenssprog. Hun har da ogsaa selv studeret disse, og fundet at det bedste av de kosmopolitiske sprog er »Ido«. Martina Kramers er imidlertid ikke tilhænger af det lavede sprog i den forstand, at hun mener at alle de levende sprog litt efter litt burde forsvinde. Nei, det er som et praktisk middel hun vil bruke »verdenssproget«. Ved de internationale kongresser, og i de internationale tidsskrifter. Det staar for hende som et stort økonomisk spørsmål, idet tid, kræfter og penge ved det vilde indvindes og kunno brukes til andre ting. Og det er visst: om vi hadde »Ido« som fælles sprog ved vore internationale møter, vilde vi vinde 2 gange den tid vi nu bruker! For ikke at tale om hvor trættende det er for de av de delegerede, som er saa heldige — eller i dette tilfælde kanske uheldige — at forstaa alle de 3 sprog, som vor arme tolk, den udmærket dygtige Dr. Kätthe Schirmacher, hver gang der siges noget, maa tolke 2 gange!

Ogsaa i sit hjemland har Martina Kramers utført et stort arbejde for kvindesaken og stemmeretten. Hendes far var direktør for et bekjendt »pensionat for unge mennesker av den høiere stand«, det berømte »Noorthey«, som laa ikke langt fra Leyden. Kong Wilhelm den 3 dies ældste søn, tronarvingen, tilbrakte blandt andre, nogen aar ved dette institut. Senere forflyttedes Hr. Kramers til Rotterdam, idet han overtok stillingen som skoleinspektør der, hvilken han indehadde til sin død i 1896. Martina var den yngste av 5 søskende, og er født 24de juni 1862. Forældrene ønsket at hun skulde utdannes til lærerinde, hvilket stemte overens med hendes egne ønsker, og det skedde da ogsaa. I den anledning fik hun endel statsstipendier, men da det kom til stykket, syntes ikke Martina Kramers om at være lærerinde ved nogen skole. Det bundne liv, og visse hensyn som

Martina Kramers.

efterat det ved Alliancens møte i Amsterdam i 1908 blev besluttet at »Jus Suffragii« ved siden av sin engelske utgave ogsaa skulde utgis paa fransk. Det hadde længe været en sorg for Martina Kramers at dette ikke kunde ske regelmæssig. Den økonomiske side spiller her som overalt en vigtig rolle, og subsidierne som de romanske kvinder skulde

der altid maa tages i en saadan stilling, hindret hende i at omsætte sine levende interesser for andet socialt arbejde, i handling og virksomhet. Hun drev derfor i lang tid privat undervisning i sprog for voksne damer og herrer. Og talrike venner og beundrere tæller hun blandt sine tidligere elever, som hun ogsaa har forstaaet at vinde for kvindesaken. Da der i Holland nedsattes en statskommission for at ordne lærereksamenene, blev Martina Kramers det første kvindelige medlem av denne. I 1894 blev hun medlem av Kvindestemmeretsforeningen i Rotterdam, og har siden den tid viet kvindernes sak sin tid og sit arbejde.

I 1898 holdtes der i Haag en utstilling av kvindearbeider, og den nærmeste følge av denne var, efter forslag av Martina Kramers, dannelsen av »det hollandske nationalraad«, som hun blandt andre hadde den ære at repræsentere paa Londoner-kongressen i 1899.

Som den fuldblods demokrat hun er, har Martina Kramers altid arbeidet for almindelig stemmeret, og hun mener at de to spørsmål: kvindesak og arbeidersak gaar haand i haand. Begge forutsetter forandringer av de økonomiske forhold gjennom andre produktionsmetoder. Saalænge »komiteen for almindelig stemmeret« bestod i Holland, nemlig fra 1899—1908, var Martina Kramers en av dens ivrigste ledere. For hende er dilemmaet: Socialisme eller feminisme, en uvæsentlig ideologi.

Forøvrig er hun stadig paaferde, er tilstede ved alle mulige politiske møter, forsynet med sit hvite foreningsbaand, der bæres som et storkors-baand fra den ene skulder paa skraa over brystet, med inskriptionen »Vrouwenkiesrecht« i sorte bokstaver. Naar tiden er inde, reiser hun sig saa og interpellere vedkommende kandidat om hans stilling til kvindestemmeretten. Ingen undgaar hende. Hun tar diskussionen op med dem alle, og forfægter stemmeret for kvinder med iver, lyst og overbevisning. Snart gaar hun paa foredrags-tourne, enten i Belgien — som har været hende et sorgens barn i mange aar —, til Ungarn, — eller til andre lande, hvor hun synes det er paakrævet. Snart skriver hun artikler, enten i den hjemlige presse, eller naar det kræves, i den utenlandske. Paa tysk har hun skrevet et par avhandlinger i Helene Langes »Handbuch der Frauenbewegung«, og den hollandske Dr. Rutgers's bok »Raceforbedring« har hun oversat til tysk.

Ved de internationale kongresser hviler der meget arbejde paa Martina Kramers, idet hun foruten at hun under selve møtet den hele tid maa sitte spændt opmærksom for at kunne protokolere alt rigtig, ogsaa maa arbeide om natten for at faa »the minutes« indført i protokollen til oplæsning næste dag.

Alle som har været med, vet hvor sent møterne og festerne slutter, hvor træt man er efter dem, saa De vil forstaa det er sandt naar jeg fortæller Dem, at en kongres er for Martina Kramers en arbeidsdag paa mindst 15 à 16 timer i hver av de 5 dage den varer! Dertil kommer alle de spørsmål hun maa besvare, og alle de tungemaal hun maa bruke! Men hun har øre og svar for dem alle! — Alle nationers kvinder staar i dyp taknemlighedsgjæld til Martina Kramers for hendes store arbejde for vor sak, for hendes aldrig sviktende energi og for hendes utrættelige iver i kampen for stemmeretten. Og naar, som jeg haaber, snart de hollandske kvinder naar maalet, saa skyldes dette ikke mindst Martina Kramers's dygtige arbejde, hendes store offervillighet av tid og penge og hendes ualmindelige trofasthet mot vor fælles store samfundssak.

Kjøbenhavn december 1910.

Fr. Morek.

Fra Australien. *)

Vi har undertiden faaet Breve til Kvindestemmeretsbladets Redaktion fra Miss Vida Goldstein, Præsident for »The Women's Political Association«. Vi har denne Gang faaet selve Rapporten om Senatets Forhandling om den Resolution, man ønskede at afsende til Englands Konseilspræsident. At den blev vedtaget har man længst set Bevis for, thi den er løbet igennem alle Europas Kvindeblade. Men Rapporten er 6 Uger om at naa hertil og er saaledes først nu kommet os ihænde. Vi paaminder om, at Australiens Stater har faaet politisk Stemmeret i de senere Aar. Kun Syd-Australien fik den i 1895 og Vest-Australien i 1899. Derimod fik alle Staterne Stemmeret i Republikens Fællesregering i 1902. Victoria opnaaede i 1908 efter 39 Aars Arbejde at faa politisk Stemmeret. Vi beder vore Læsere om at hellige disse Overhusets Forhandlinger deres Opmærksomhed, som et Spejlbillede af, hvad der forhaabentlig snart kommer til os i Skandinavien og forhaabentlig til England.

The Commonwealth. (Den Australske Republiks Parlament). Senatets Forhandling d. 17de November.

Senator Rae: Jeg indgiver altsaa følgende Forslag:

1) Dette Senat har den Anskuelse at Udvildelsen af Stemmeretten til Kvinderne baade i den enkelte Stat som ogsaa i Fælledestyrelsen har ført til de mest heldbringende Resultater. Der har været en bedre Holdning under Valgene, og Kvindernes Stemmeafgivning har i Flertallet af Staterne forholdsvis haft en større Vækst end Mændenes. Der har været bedre Plads for den Lovgivning, der berører Kvinder og Børn, skøndt Kvinderne ikke har taget saadanne Spøragsmaal op, som kunde udelukke andre, der var af større Betydning. I alt hvad der angik Forsvaret og Rigets Anliggender har Kvinderne vist, at deres Syn var ligesaa vidt-

rækkende, ligesaa skarpt skælnende som Mændenes. Da den af os foretagne Reform ikke har bragt andet end hvad der var godt, skøndt Ulykker blev os spaaede fra alle Sider, saa vil vi i dybeste Ærbødighed tillade os at tilskynde alle de Nationer, som har en demokratisk Regeringsform til at give Stemmeret til Kvinderne.

2) Og vi foreslaar endvidere, at den her nævnte Resolution telegrapheres til den britiske Konseilspræsident.

Jeg antager at den større Part af disse i Forslaget nævnte Kendsgerninger ikke kan give Anledning til Uenighed. Nogle af de ærede Herrer Senatorer var ilde berørte ved Tanken om, at man ligesom vilde give Raad om en indre Sag til den britiske Regering; derfor har vi med Villie valgt, at vi henvendte os til alle de Nationer der har Fordelen af at eje en demokratisk Regeringsform. Fordi man udtrykker en Mening, kan man da umuligt faa Skyld for »at ville diktere noget«.

Det vilde kun klæde de ærede Herrer Senatorer ilde, om de vilde holde stærkt paa denne tilbagestrukne Stilling, da det Føderative Parlament ved mange Lejligheder har udtrykt sin Mening ved ganske anderledes omtvistede Spøragsmaal. Ingen kan med Rette sige at Kvindestemmeret er et Partispøragsmaal. Vi maa ogsaa huske paa, at det kun er faa Maaneder siden, at en Forsonings Komité blev dannet i Underhuset i England, der repræsenterede alle Partier: det konservative, det liberale, Arbejderpartiet og jeg troer »Home-rule«, og at denne Komité i det væsentlige var enigt om at vedtage et Forslag, der gav Kvinderne Stemmeret. Naturligvis er dette Spøragsmaal i det gamle Land indblandet i andre Spøragsmaal, som vi hverken kender til i vor Fællesregering eller i de enkelte Stater. Her vandt Principet: *cen Mand cen Stemme* Hævd for mange Aar siden og det var klart, at man kun kunde give Stemmeret til Kvinderne paa det samme Grundlag som er gældende for Mænd. Begrundet paa Ejendoms kvalifikationen og andre Relikvier fra det feudale System har der været adskillig Uenighed, ikke saa meget om det retfærdige ved at skænke Kvinderne Stemmeret som om hvorvidt denne skal skænkes til alle Kvinder eller kun gives dem, der betaler Skat. Intet saadant Spøragsmaal kan rejse sig hos os. Vi ønsker ikke, at noget særligt Standpunkt skal tages af Senatet angaaende Enkelthederne ved et Stemmeretsforslag i Rigets Hovedsæde. Vi vil kun fastslaa, at i Australien gaves Kvinderne Stemmeret paa samme Grundlag som Mændene. I Begyndelsen var der vel nogen Opposition, men en indgaende Kritik udeblev. Da Situationen er saaledes, beder vi nu Senatet om paa den grundigste Maade at bestyrke vor Udtalelse: at enhver Nation, som har en demokratisk Regering, bør give Stemmeret til Kvinderne. Jeg troer, at den Tid er forbi, at en oplyst Nation kan bestride, at Kvinderne ikke skulde være Mændenes Lige. (Mødet hæves mellem Kl. 6 og 8).

Senator Rae. Jeg er ikke ubekendt med den Kendsgerning, at man kritiserer dette Forslag af den Grund, at det søger at paavirke den høje Regering i en Sag, der angaar den private Lovgivning. En æret Senator i Oppositionen har stillet Sagen saaledes op: »Hvad vilde vort Parlament sige,

*) Se Kvindestemmerestbladet September 1908.

om det kongelige Parlament var i Begreb med at vedtage en Resolution, som gik imod vor fødererede Grundbeskatning? Troer I ikke, at vi vilde føle os saarede over en saadan Resolution? — Jeg svarede derpaa: »Det er rimeligt nok, at vi vilde føle os saarede, hvis man kunde tænke sig, at det høje Parlament vilde være saa taabeligt at blande sig i den Slags Sager. Men der er en stor Forskel mellem et Spørgsmaal om et Lands indre Beskatning og en Sag som angaar Meneskerettigheder i deres største og mest omfattende Betydning. Det kan ikke benægtes, at Hensigten med det Forslag vi har stillet er; at vi paa en fin Maade til vore Venner og Blodsbeslægtede i Moderlandet skulde antyde, at den britiske Regering saavel som andre Regeringer vilde handle klogt, om den udstrakte Stemmeretten til Kvinderne. Vi véd jo, at én af Indvendingerne er, at Kvinderne i Storbritannien i Tal overgaar Mændene dér med nogle Millioner og vilde derfor altid være sikre paa Flertallet om de benyttede sig alle af deres Stemmeret. Dette er en udemokratisk Indvending, thi vi ser ikke i den praktiske Lovgivning, at de afvigende Meninger deler sig efter Kønnen. Vi finder ikke, at alle Kvinder stemmer paa en Side, naar et Spørgsmaal forelægges Vælgerne. Både Mænd og Kvinder har deres personlige Meninger og er istand til at udtrykke dem. Kvindestemmerets-Bevægelsen i England er naaet saa langt frem, at alle politiske Partier erklærer, at en Reform maa være forestaaende. En Grund, hvorfor dette hurtigt burde afgøres er, at et stort politisk Spørgsmaal dermed vil være bragt tilende, og Vejen ligge aaben for Reformer paa andre Omraader, der angaar Folkets økonomiske og sociale Vilkaar.

Derfor er det mindste vi kan gøre at sende Bud til vore Stammebrødre i Storbritannien og meddele dem, at vi har fundet, at den store Frihed, som vi har givet vore Kvinder vil virke til det Gode i alle Enkelt-heder, og at denne Frihed har gjort alle Prophetier tilskamme, som blev fremført imod at give Kvinderne en saadan. Jeg stoler derfor paa, at de ærede Senatorer enstemmig vil støtte Forslaget.

Oberstlieutenant Sir Albert Gould (fra Ny Syd-Wales).

Jeg antager, at Regeringen maa føle sig i dyb Gæld til Senator Rae. Han har faaet Lejlighed til at lægge Beslag paa de samtlige Senatorers Opmærksomhed i en Periode, da ingen anden Sag skulde forhandles. Om ikke af nogen anden Grund skulde de være ham taknemmelige for den Anstrængelse, han har gjort sig for at hindre Senatet fra at afgaa ved Døden af Mangel paa aandelig Næring. Fra Forslagets Ordlyd kan der ikke være Tvivl om, at i Verdens Øjne maa dette Kammer i vort Parlament have den fulde Ret til en førende Stilling. Efter at have rost Resultatet af Australiens Kvinders Frigørelse, erklærer det, at dette Skridt har viist sig at være af stor Værdi for Samfundet uagtet de Ulykker, der saa rundhaandet propheteredes; det indbyder os nu til at bede andre Lande om at kaste et Blik til Australien for at blive belærte om den Maade hvorpaa de skal skøtte deres Affærer. Det siger nu:

»Vi vil i dybeste Ærbødlighed tilskynde,

alle de Nationer, der har en Regeringsform, som er baseret paa Folkets Ret til Repræsentation, til at give Stemmeret til Kvinderne«. Det kan være meget sandt, men — *Senator Stewart*. Det forespejler en Føderation for hele Verden.

Senator Vardon. Isaafald skulde Sultanen af Tyrkiet give Haremskvinderne Stemmeret.

Senator Oberstlieutenant Sir Albert Gould. Dette Forslag opfordrer Senatet til at posere som et Korps, der er sat til at give Raad til Verdens Nationer. Med andre Ord, den yngste Nation stiller sig op som Lærer for de mest erfarne Nationer. Der er et meget godt hjemligt Ordsprog som hedder at »Ægget vil lære Hønen«.

Senator O'Keefe. Hvordan lyder da det andet Ordsprog om Barnet og Faderen?

Senator Gould. Barnet er Mandens Fader og Barnet er ifærd med at undervise Faderen om, hvad han skal gøre. Forslaget fastslår: »at vi i Særdeleshed skal give Fordelen af vort Raad til Storbritannien«. Det foreskriver, at en Kopi af Resolutionen skal sendes til Storbritanniens Konseilspræsident, ikke paa almindelig Viis men som et Telegram. Gennem ham skal hele den britiske Nation belæres om Kvindestemmerettens overordentlige Betydning. Det er en Kendsgerning, at vi veed, at Agitationen i Storbritannien har været i stor Fremgang med Hensyn til dette Spørgsmaal, og at særlig avancerede Suffragetter har gjort al Slags Demonstrationer for at belære Regeringen om Tilraadeligheden af at udvide Valgretten til Kvinderne. Er det ønskeligt, at vi skal paatage os en Mentors Rolle for det Britiske Parlament om Ordningen af dets egne Affærer? Det er sandt, at vi har frigjort vore Kvinder, og at vi ingen Aarsag har til at angre dette Skridt. Men der er ingen Grund for os til at vedtage et Forslag af denne Art. Nylig vedtog vi et Lovforslag angaaende Grundbeskatningen. Lad os antage, at House of Commons eller House af Lords oversendte os en Resolution der fremsætter for os, hvad der i deres Øjne er Manglerne, der hæfter ved en saadan Lovgivning?

Senator Story. Det er jo en helt anden Sag!

Senator Gould. Den eneste Forskel er den, at i dette Tilfælde skulde de Ældre udpege for os, hvad de antog var den bedste Vej at følge, hvorimod i det andet Tilfælde skulde vi, som er de Yngre, udpege for dem, hvad de skulde gøre.

Senator Rae. Vi er ikke »de Yngre« det er en Vildfarelse. Vi hører til den samme Race. Vi er Lovgivere her, og det Britiske Parlament giver Love for deres eget Folk.

Senator Gould. Men vore Institutioner er meget yngre end deres. Vi er en meget yngre Nation. Vi prøver paa at trænge lige til Roden af Storbritanniens Institutioner ved at fortælle Folket der, hvem vi mener der skulde have Valgret. De ærede Senatorer vil vist selv kunne se i hvilken latterlig Stilling vi sætter os ved at vedtage et saadant Forslag.

Senator de Largie. Er ikke Spørgsmaalet om Kvinders Valgret kommet forbi Diskussionens Stadie?

Oberst Gould. Det er kommet forbi dette Stadie i Australien, men ikke i Storbritannien,

og vi gør os blot latterlige ved at ville diktere for dette Land, hvad det skal gøre. Jeg kender ikke de ærede Senatorers Mening herom. Hvad mig angaar finder jeg, at vi skal passe os selv. Vi skulde ikke sætte Pris paa, om Overhus eller Underhus i England tog Resolutioner med Hensyn til den Lovgivning, Australien mente var i Landets Interesse.

Senator Guthrie. Har ikke England givet Veto paa noget af vor Lovgivning?

Senator Gould. Det er vel muligt; men det er ingen Grund for os til at forsøge paa at lære England, hvad det skal gøre. Vi har ingen Bemyndigelse faaet til at give vort Veto om Englands Lovgivning. Et Forslag af denne Art er under Senatets Værdighed. Men hvis vi vedtager det, kunde det maaske være ønskeligt at gaa endnu videre frem og at telegrafere Forslaget ogsaa til andre Nationer, der regeres ved Repræsentation.

Senator W. Russell. Vil den ærede Senator foreslaa en Ændring, der kunde foranledige dette?

Senator Gould. Jeg har ikke tænkt selv at skulle indgive et saadant Ændringsforslag, skønt jeg finder ligesaa megen Anledning herfor som for selve Forslaget. Verdens Nationer vilde faa Øjnene op for, at vi her i Australien har faaet en saadan Stilling, at vi kan belære dem om, hvad de bør gøre og kan fastsætte en uforanderlig Regel ved Hjælp af hvilken, de kan avancere deres Interesser.

Senator Ready. Der er ingen Grund til at forholde dem Fordelen af vor Erfaring.

Senator Gould. For lidt siden hørte vi nogle Udraab om Børn, der vil belære deres Forældre! Nutildags synes det, som om jo yngre en Mand er, jo mere uerfaren i Verdens Veje han er, jo mere føler han sig kaldet til at dirigere de Ældre, som har haft den Fordel eller Misfordel af at have Erfaringer, som ikke er oplevede af ham.

Senator Henderson (Vest Australien). Jeg er overrasket over at den ærede Senator, som nu er Leder for Oppositionen, har rejst sin Stemme mod dette Forslag. Men jeg er mindre overrasket, naar jeg erindrer, at ved næsten enhver foregaaende Lejlighed naar et Spørgsmaal bragtes frem, som var bestemt til at paavirke Bevægelsen i Retning af frisindet Politik i ældre Lande, saa har den ærede Senator havt Mod til at rejse sig i Opposition. Naturligvis vil jeg støtte Forslaget, skøndt jeg ikke tror det vil gøre noget fra eller til paa dem, der for Øjeblikket har Magten i England. Jeg tror, at hvis Senator Rae for nogle Uger siden havde skrevet et Brev til Konseilspræsidenten i England og personligt havde givet ham Raad i dette Spørgsmaal, vilde det havt samme Indflydelse paa hans Sind som noget her af Senatet vedtaget Forslag.

Senator Russell. Nonsens!

Senator Henderson. Jeg vil minde min ærede Ven om at jeg forlod England 20 Aar efter ham, og jeg har maaske en mere levende Erindring om det gamle Lands tætte Konservatisme. Jeg ved, hvor mægtige de Mænd er i hint Land, som begunstiger en Retning i Politiken, som jeg er vis paa vilde faa en Ordfører i Senator Gould, om det var muligt for en saadan Politik at bane sig Vej i Australien. Disse Folk har ikke alene hind-

ret Kvinderne i England fra at faa Stemmeret, men de har ogsaa forebygget, at en stor Del af den mandlige Befolkning har kunnet sikre sig Stemmeret. Hvorledes skulde visaa kunne vente, at en Resolution af Senatet skulde kunne paavirke Mænd som Mr. Asquith, den nuværende Konseilspræsident i England? Men jeg har det Haab, at Resolutionen vil faa en mærkbar Indflydelse paa *det britiske Folks offentlige Mening*. Hvis den gør det, vil den have opnaaet noget henimod en Tingenens Tilstand, som de fleste af os ønsker virkeliggjort. Der er ingen Grund hvorfor det blotte Faktum, at vi er et yngre Samfund, skulde hindre os i at sende et magtpaaliggende Bud til Storbritannien, som skulde underrette dettes Folk om, at vi troer, at de vilde handle i bedste Overensstemmelse med Landets Interesse ved at udvide Valgretten til Kvinderne. Om vi end er yngre i Aarene, maa man dog medgive, at imeget af vor Lovgivning er vi mindst halvtredsindstyre Aar forud for det gamle Land. Med Hensyn til vor Valgret er vi endnu længere forud for det. For at unge Mænd i Storbritannien skal kunne udøve deres Valgret er det nødvendigt at selve deres Hjem bliver sønderlemmet. En ung Mand kan ikke glæde sig over sin Stemmeret der uden at forlade sin Faders Hus og indakkordere sig — skal vi sige — hos sin nærmeste Nabo? En Mand kan have syv Sønner levende under samme Tag og alle have naaet Manddoms Aarene, og dog kan ikke en eneste af dem afgive sin Stemme. Hans Sønner maa forlade deres Faders Hus, før de kan nyde det frigjorte Borgerskabs Privilegium. Sikkert er vi komne langt forbi dette Stadium i Australien. Vi giver ikke alene Stemmeret til alle vore Mænd, men vi har tilstrækkelig Tillid til vore Kvinders Værd til at frigøre vore Hustruer og Søstre. Det af Senator Rae indbragte omfattende Forslag bekræfter, at idet vi har givet Stemmeret til Kvinder har vi intetstomhelst gjort for at standse det australske Folks Aspirationer. Snarere har vi gjort noget for at forbedre vort Folks Vilkaar. Vi har Ret til at sige til Storbritannien, at vi har prøvet Virkningerne af denne Reform ligesom vi har prøvet adskillige andre Reforme, som Storbritannien endnu ikke har vovet sig ind paa. Det er aldeles paa sin Plads, at vi skal give Fordelen af vore Erfaringer til det Land, vi kom fra. Vi er sikkert berettigede til at sige til England: »Da vi er Dele af Eders Race, og da vi har Slægt i Eders Land, tror vi, at vi har Ret til at sige Eder at denne vor Reform af Konstitutionen har haft en udmærket Virkning i Australien, og at I ikke vilde gøre noget urigtigt ved at forsøge det samme i Storbritannien«.

Personligt troer jeg, at Vedtagelsen af Kvindernes Stemmeret vilde hjælpe Storbritannien ud af den Taage og det Mørke i politisk Henseende, i hvilket det lever den Dag i Dag«.

Senator de Largie (Vest Australien). Da jeg saa dette Forslag var jeg sikker paa det vilde gaa igennem uden nogen Opposition og jeg er bleven overrasket ved at finde i dette Senat og i dette Herrens Aar en Levning af den gamle konservative Magt forberedt paa at modgaa dette godt anlagte Princip. Om vi levede i et af de gamle Lande i Verden,

var det ikke andet end hvad vi kunde vente, men i et ungt Land som dette, hvilket alt har erfaret Fordelene ved, at Kvinderne har faaet Stemmeret, er det en sand Overraskelse at finde at der blot er et Individ tilbage der staar fjendtligt til Principet. Senator Gould, som diskuterede Forslaget, undgik omhyggeligt at berøre, om selve Principet var rigtigt eller ej. Han dækkede sig bag Spørgsmaalet om, hvorvidt vi havde Ret til at give Raad til de ældre Lande i Verden. (Fortsættes.)

Kongressen i Stockholm i 1911

fra 11. Juni til 17. Juni.

Vi underretter herved de i Alliancen gennem Valgretsforbundet staaende Kvinder om, at det i London omtalte og forudbestemte Møde i Stockholm nu staar for Døren. Mrs Chapman Catt har meldt sin Ankomst hertil (paa Gennemrejse til Stockholm) midt i Marts. Programmet for Mødedagene er udsendt. Endnu tager man tilføje mulige Anmodninger fra Landene om Ændringer. Thi endnu er Programmet kun et Forslag.

Vi opfordrer herved danske Kvinder baade i og udenfor Alliancen til at rejse derop og følge de interessante Forhandlinger. Desuden bydes paa adskillige Ture og selskabeligt Samvær.

Fra Sverige.

Centralstyrelsen för Landsföreningen för Kvinnans Politiska Rösträtt.

Det var i Stockholm at Landsföreningen havde sit Aarsmøde iaar med alle sine Delegerede fra Nær og Fjern. Den Ordførende (Formanden) Dr. Lydia Wahlström aabnede Mødet, idet hun bød alle Velkommen. Dr. Lydia Wahlström, Frøken Signe Bergman, Fru Ezaline Boheman. Cand. phil. Thorstensen og Frøken Torborg Widebeck omvalgte til Ordførende, Vice Ordførende, Sekretær, Kasserer og Vice-Kasserer. Man havde gjort sig endel Forhaabninger om Fremgang for Kvinderne; men et Besøg hos Overdirecteur Widell, som havde det statistiske Arbejde under sig viste, at det vilde trække længe ud inden et Resultat kunde fremlægges færdigt af de Undersøgelser, man havde foretaget.

Det Aarsmøde, der var sammentraadt den 9. Januar i Stockholm, besluttede straks at sende en Skrivelse til Statsministeren. Det Svar, vedkommende Minister gav, var ikke saa imødekommende som ventet. Man havde ønsket at vide Besked om Virkningerne af den politiske Stemmeret i de Stater, hvor Kvinderne var komne i Besiddelse af den. Man var ikke naaet til at samle det nødvendige Materiale endnu, men Overdirectøren havde faaet en delvis Ferie fra sine andre Arbejder for desto bedre at kunne gøre denne Undersøgelse.

Forresten fandt Ministeren nu som før, at

man maatte se Virkningen af den Udvidelse af Stemmeretten, som Mændene havde faaet efter Valgretsreformen. Valgmændenes Antal var nu blevet mere end fordoblet. Det kunde ikke være foreneligt med forsvarlig Politik at skride til en fortsat Udvidelse, før man havde indhentet Erfaringer om Virkningen af den stedfundne Reform.

Frøken Anna Whitlock talte om de socialistiske Kvinder og L. K. P. R. Taleren pegede hen paa Socialisternes Københavnerkongress i Sommeren 1910, da de svenske socialdemokratiske Kvinder sluttettede sig til *Tysklands* Forslag om, at intet Samarbejde med de »borgerlige« Kvinder skulde finde Sted. Hun omtalte, hvorledes man i Sverige havde siddet og ventet paa, hvad der nu vilde ske — men intet var sket! De svenske Kvinder stod bestandigt enige i Arbejdet og kun et Faatal af socialdemokratiske Kvinder havde trukket sig ud. Man kunde saaledes haabe, at Kvinderne skulde vedblive at holde sammen i Arbejdet for deres Sag.

Vi vil endnu nævne Frøken Ellen Wester, som om Aftenen gav en Redegørelse for Verdenssituationen set fra Kvindestemmerets Synspunkt. »Dagny« har lovet senere at fremføre dette i sin Helhed.

Medlemmerne af L. K. P. R., der repræsenterer 153 Foreninger med over 11,000 Medlemmer, udtaler i Anledning af den paa-gaaende Revision af Ægteskabslovstiftningen — som sit Ønske, at Lovbestemmelserne maa blive saaledes affattede, at den gifte Kvinde tilsammen med Formynderskabets Ophævelse maa faa fuld Ligestilling med Manden saaledes, at Ægtefællernes Ligeberettigelse baade i Hjemmet og ligeoverfor Bornene saavel som i formueretlig Henseende, tilfulde maa varetaget. (Uddrag efter »Dagny«).

Norge.

Det har vakt almindelig Glæde i Norge som hos alle Suffragister, at Frøken Anna Rogstad — Suppleant for Generalkrigskommissair Bratlie — kommer til at indtage hans Stortingsplads under hans Fraværelse i Embeds Medfør og saaledes kommer til at sidde som første kvindelige Repræsentant i Norges Storting.

Rettelse.

Paa 4de Side, 1ste Spalte, af Bladet fra Januar 1911 omtales, at Mrs Fawcetts Datter Philippa vandt højeste Pris i den mathematisk Kappelstrid. Hun var i Virkeligheden »Senior Wrangler« som er Betegnelsen paa Pristageren. Hun maatte overgive sin Sejr til den næste i Rækken, som fik Navnet »Senior Wrangler«*) da en Kvinde ikke fik Lov at sidde inde med denne Værdighed. Jeg haaber at Bladets ærcde Læsere heraf vil forstaa Redacteurens Fejltagelse.

*) Cambridge Universitets Landabilist.

Redigeret af Fru Johanne Münster,
Bredgade 34.

J. Chr. Nielsens Enke. Kbhvn.